

מסורת הש"ס

כל פסולי המוקדשין

פרק המישי בכורות

לו.

עין משפט
נר מצוה

בד א מיי פ"ב מהל'
גירוסין הלכה טו
טוש"ע אה"ע סי' סטף
ג:

בב ב מיי פ"ב מהלכות
בכורות הלכה א טוש"ע
עשין רי טוש"ע י"ד שיד
סוף ה:

ג טוש"ע שם סוף ו:
בד ד מיי פ"ב מהלכות
גירוסין הלכה א טוש"ע
אה"ע סי' קנב סוף ו:

בד ה מיי פ"ב מהלכות
שניות הלכה א סג
עשין פט (טור ח"מ סי' שט)
נ"ל מנא"ל כצ"ח ו' ע"ט:

בב ו מיי פ"ב מהלכות
בכורות הלכה י טוש"ע
י"ד סי' דיש סוף א:
בב ז מיי שם הלכה יז

טוש"ע שם סוף ו:
ג ח מיי שם הלכה יט
טוש"ע שם סוף ח:
נא ט מיי פ"ב מהלכות
מעשרות הלכה ו:

רבינו גרשום

אימור דאמר ר' מאיר
החשוד על הדבר לחששא
בעלמא בשמא חשד לא
חזקניהו נמי רודאי חשדי
לא אמרין הלכך לא חשדי
לכל התורה וכשרין למדין:
למדת שהאשה כשרה לה.
ואשה כשרה לעדות בכור
מדאמרין אפילו בנו אפי'
בחו: מהו דתימא התם הוא.
גבי אשה דאמרין הפה
שאסר הוא שהתיר דאי
בעיא לא אמרה מדיד ולא
מחזקין לה באשת איש
דליכא ריע: אבל הכא. גבי
בכור לא מני לאמרה
קמי' דאמרין דכיון דיעד
דבכור הוא וקדשים בחוץ
נמי לא אכיל אלא א"י ועיד
עליו שהוה מום לא נימא
הפה שאסר הוא שהתיר
הכא: שהתיר: מה לי לשקר
במקום עדים לא אמרין.
דאנן סהדי דאורחא דנהר
פוקד עיולם איכא מיא
וחתיר: נצרון חוצין. נצרון
של ערבה קלופה שחן דישין
וחצין: חלקין בין חבר
לע"ה. דאנן דע"ה חשדי
למיגרם מום לבכור כדאמר
בעליו פנמו שפירין אי לא
חשדי חבר לא חשדי
ושלא דמעתה היה מצניא
לאסחודי ליה אי לא איל'
ר' יהושע חין: בעלי תריסין.
חכמים: עמר השואל. ר' ר'
צדוק: א"ל ר' יהושע לא.
דלא רצה להורות הלכה
לפני ר'י. עמוד. שתוק:
והיינו דאמר בבכרות (אתא)
בבכרות ערוב: דעבידא
לאיגלו. דמצי למישיליה
לחכם אם תתירו לו אם לא:
התם הוא. דכיון דשחט הוא
ואסחודי לחכם הוא
ובעל מום הוא דמהימן
דכיון דקאכיל ליה מידע ידע
דקדשים בחוץ לא מצי אכיל
ובדאי ראוהו: אבל הכא.
בכחן שאסר בכור זה נתן לי
ישראל במימו כיון דחיו הוא
ולא שחטה לא מהימן ולא
שורין למישטתיה דחשדיה
דילמא איהו שדא ביה מומא
וליתא לרוב הודות דעבידא
לאיגלו. דמצי למישיליה
אי ובין ליה: שאני התם
דמצי לאשמוטבי שליח
דמצי ואמר לאו מהאי ובניה

אלא מאחזינא אפילו מעם הארץ דמצי אמר אפילו עם הארץ נאמן עלי ליקח ממנו. הלכך אינו נאמן השליח:
דלית

אימר דא"ר מאיר דחששא בו. מתוך הלשון משמע דלעילא דר'
מאיר קאמר ולא סבירא לן כוותיה י"א אלא אפילו במוחזק
עובר על דבר א' לא הוי חשוד על כל התורה כולה ואע"ג דצפרק זה
צורר (פסדרין דף סו.) אמר אביי עברין אכול נפילות להכעיס פסול
לעדות ומוקים לה כרבי מאיר וקיימא

לן כוותיה דהוא מיע"ל קג"ס היינו
דוקא לענין עדות דרממנא אמר אל
תשת רשע עד אבל בשאר מיני לא
חשדי ומיהו ר' מאיר דקאמר התם
עד וזמס פסול לכל התורה כולה ה"נ
הוה מצי למינקט אחד משאר דברים
ולא נקט עד וזמס אלא לאפוקי מדר'
יוסי דלפילו עד וזמס נמי מכשר
לדיני נפשות כשהזם צדיני ממונות:
ואמר רבא מה לו אשקר. רבה
גרסין שהיה רבו של אביי ולא רבא
י"א דרבה אית ליה דכדיא בחזקת
הבנים (ב"ב דף ק"ג.) דמה לו לשקר
במקום עדים לא אמרין דלמיר דלבי
ורבא לא סבירא לכו הא דרז ססדא
כו: בא צפני רבן גמליאל אמר
ל"ה צאן. י"א והלכה כן הוא דאין
חילוק בין חזר לעם הארץ דצפרק
במלך דיומא (דף עה.) גבי ר' יוסי
בן יזמירא דכחן הוה ומיעטיל ליה אי
הלכה כר' מאיר דלמיר חשוד על
הדבר לא דנו ולא מעידו אי כרשב"ג
דלמיר נאמן על של חצירו ש"מ דלרבי
מאיר לא היה ממיר אע"פ שהיה
חצר: עמר השואל ושא. צפ'
נערה צנדיים דירושלמי דריש מדכמבי
ועמדו שני האנשים ביו"ד דשואל הלכות
ואלדמין צריך לעמוד: עמוד על
רגליך ויעידו בך. לא גרסי' ויעידו
בך לא כחן ולא י' צפרק תפלת השמר
י"א צרישי (בכרות סו.) דמה עדות
שייך כחן אלא כשהדמין צריש פיק
כהן גדול (דף קט.) וגרסין ליה גבי
ענדא דינא י"א אהב פטעא דהתם
נכחצ כחן: דה"א רבא יבול' להבחישי
חחי. כלומר בכור הייתי להעלים ואני
יכול וצקונט' פירש דודאי כן אמרתי
וחזרתי צי ווא"ל י"א כן דצפרק תפלת
השמר (בכרות דף סו.) פסק שם
הלכה כמותו: רבי חוצפית
המתורגמן. מעשרה רבוי מלכות:
והלכתא

לעם הארץ אמר ליה רבן גמליאל ילא אמר ליה והא רבי יהושע אמר לי הן
אמר לו המתן עד י' שיעלו בעלי תריסין לבית המדרש כיון שנכנסו לבית
המדרש עמד השואל ושאל כלום חילקנו בין חבר לעם הארץ א"ל רבי
יהושע לאו א"ל רבן גמליאל והלא משמך אמרו לי הן' יהושע עמוד על רגליך
ויעידו בך עמד רבי יהושע על רגליו ואמר היאך אעשה אילמלי אני חי והוא
מת יכול החי להבחישי את המת עכשיו שאני חי והוא חי היאך י' חי יכול
להבחישי את החי והיה ר"ג י"א עמוד ודורש ור' יהושע עומד על רגליו עד
שריגנו כל העם ואמרו י' לחוצפית המתורגמן עמוד ועמוד: מתני' נאמן
הבכה לומר הראיתי בכור זה ובעל מום הוא: גמ' אמר רב יהודה אמר רב
"נאמן הכהן לומר בכור זה נתן לי ישראל במימו מאי מעמא" כל מילתא
דעבידא לאיגלווי לא משקרי בה אינשי אמר י"א רב אשי אף אנן גמי תנינא נאמן
הבכה לומר הראיתי בכור זה ובעל מום הוא מאי מעמא לאו משקרי דאמרין כל
מילתא דעבידא לאיגלווי לא משקרי בה אינשי התם הוא דקדשים בחוץ לא
אכיל אבל הכא כיון דחשדי חשדי מתבי רב שיובי י"א דהאומר למי שאין
נאמן על המעשר קח לי ממי שהוא נאמן או ממי שהוא מעשר אינו נאמן אמאי
נימא כל מילתא דעבידא לאיגלווי לא משקרי בה אינשי שאני התם
דאית

דקא מחיו ליה לחכם ואמר צמוס י"א [זה] נתן לי ישראל כדי שלא יעטרך להציל עדים
שמאליו נפל בו כיון דחשדי כהני להטיל מום ולמימר ישראל נתנו לי צמוס: קח לי ממי
שהוא נאמן. שאינו לוקח פירות מעם הארץ או ממי שלוקח מעם הארץ דמצי קודם שימכרם: אין. שליח זה נאמן לומר שמנאמן לחקטיו:
לחכם

לאחזקניהו. בחשודים מי אמר ר"מ י"א חשוד לדבר אחד חשוד לכל
המורה כולה היכא דמוחזק לן דעובר על דבר א': לעדות צבור.
להעיד שלא הטיל בו מום זה צבוונה: לעדות אשה. שמת בעלה
במדינת היס: פני אלא לעדות אשה כשהיה.

נמי אשה כשרה דאמרין [זה] הלכתא
כרצן שמעון ואפי' י' במו: יימר שרי
צורא. יימר המתיר בכורות לשון
גנאי: לא היו מוחזקין. בטלה שהוא
בכור וצא כהן בעליו ואמר בכור הוא
זה ומומו עמו שלא הוטל מום י"א זה
צבוונה ואפי' לחסוי לחכם אי קבוע
הוא אי עובר הוא: נאמן. דהפה
שאסר ואמר בכור הוא המיר ואמר
מומו עמו: אשה איש היימי. ולא
היינו מוחזקין בה שהיא אשת איש
מעולם: נאמנת. ומוותת להנשא:
דאי בעיא לא אמרה. כלומר אי היה
חשידא להינשא בחיי בעלה בלא גירוסין
הוה שסקה ולא אמרה אשת איש הייתי
דהא צפנייה טו מחזקין לה: אצל
הכא. צבכור דלא קיגא דלא אמר בכור
הוא (א) דלימא ליה חכם מום קבוע
הוא או עובר דקדשים תמימים כח
הכחן נחשד לאלול צחון דבר כרת
הוא אצל נחשד להטיל בו מום דלאו
בעלמא הוא ולא יהא נאמן קמ"ל
דנאמן: דאם כן. דהוא הטיל בו
מום הוה שדי ציה מום היימר אפי'
לעם הארץ שהוא מום ומו לא הוה
צני למימי קמן ולמימר בכור הוא
טו דהא א"ל אדם אמר יודע שהוא
בכור ובקדשים בחוץ נמי ליכא לפסוקיה
דהא מום ניכר שיה ציה והיכא דאין
יודעין שהוא בכור ליכא למימר הכי
דבעל כרחך אפי' לקמן דאי הוה שמיט
ליה בלא מומחה כיון דכולי עלמא
ידעי שהוא בכור הוה חשדי ליה:
במקום עדים. דאין סהדי דכל שעתא
איכא מיא ור"ג כיון דאין סהדי דכהנים
חשודים על המומין לא נימא מה לי
לשקר: הכא ודאי שדא שדא מומא.
צממיה: להא שמעא. דר' אילעאי:
בלא גביר. י"א כסתמא אמר ליה לא
היו מוחזקין בו שהוא בכור כו: כלום
חילקנו בין כהן חזר לכהן עם הארץ.
י"א ומי (א) חשדינן אלא למישי ציה מומא
צבוונה ככהן עם הארץ: הן. חלקנו
ולא חשדינן: בעלי תריסין. מנגינס.
תלמידי חכמים הנלחמים במלחמתה
של תורה: היאך אעשה. יכול להכחישו:
אילמלי אני חי והוא מת. הייתי יכול
להכחיש ולומר לא אמרתי: היאך יכול
החי להכחיש אם התי. ודאי כן אמרתי
וחזרתי צי: עמוד ועמוד. שתוק
ושמך: מתני' הראיתי בכור זה.
לחכם ואמר לי שמוס קבוע הוא
ושחטנו וצלבד שיה לו עדים שלא
הטילו בו י"א גמ' נאמן כהן לומר.
לחכם בכור זה נתן לי [לן] ישראל צמוס
זה שבו: דעבידא לאיגלווי. דלמי חכם
ואמר לא התרתיו לך: לא לעולם
אימא לך מילתא דעבידא לאיגלווי
משקרי אינשי והכא היינו טעמא
דמהימן דלא חשדי כהני לאלול דקדשים
תמימים צחון הלכך אי לאו דשרי ליה
חכם לא הוה אמר שרא (א) ליה ושמיט

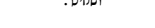
ליה בלא התרת מומחה י' אצל כהא. דקא מחיו ליה לחכם ואמר צמוס י"א [זה] נתן לי ישראל כדי שלא יעטרך להציל עדים
שמאליו נפל בו כיון דחשדי כהני להטיל מום ולמימר ישראל נתנו לי צמוס: קח לי ממי
שהוא נאמן. שאינו לוקח פירות מעם הארץ או ממי שלוקח מעם הארץ דמצי קודם שימכרם: אין. שליח זה נאמן לומר שמנאמן לחקטיו:
לחכם

(א) שבת קמה: ע"ש. (ב) צ"ל
אמר. (ג) צ"ל חסד. (ד) שבת
קמה: (ה) כמותו (ו) צ"ל
פא: כמותו (ז) ו' וקדושת
ס: וז"ל. (ח) ופי' בגלוי צ"מ
פא: (ט) צ"ל הכא צ"ק.
(י) צ"ל גירסה הראשונה.
(יא) בכרות כו: (ב) צ"ל איל'
יהושע כו צ"ק ודאי בבכרות.
(ג) צ"ל יושב. (ד) צ"ל כו:
בכרות כו: קטן. (ה) דמצי
פ"ד מ"ה. (ו) צ"ל ה"ק מ"ה:
חשוד כו דבר א' ה"ק דאפי'
מתחיל הדבר לאחזקניהו כו
ר"מ ה"ק. (א) אפי' בנו ואפי'
צ"ק. (ב) צ"ל אפי' כו. (ג) צ"ק.
(ד) צ"ל מ"ה דמה צ"ק.
(ה) וצ"ל חסד לעיל דה"ה
(ו) צ"ל.

הגהות הב"ה

(א) רש"י ד"ל אלא הכא וכו'
בכור הוא כי היכי דלימא
ליה חכם: (ב) ד"ה כלום וכו'
ומי חשדנא אלא: (ג) ד"ה
לא לעולם וכו' שרא לי
ושמיט:

גליון הש"ס

גמ' דמצי ע"ה בשר. ע"ה
פסדרין דף ל' ע"ב צ"ל
ד"ה בעדות בכור ובמוס:
ס:

מוסף רש"י

לעדות בכור. בכור כהן כהן
צממנו וישראל לו שלם אדער
בו מום. ק"ל נחשד כהנים
להטיל מום בבכור ואין נאמן
לומר מום זה ופ' ב' מאליו
וצריך להביא עדים (שבת
קסח.) אלא
לעדות
האשה. לומר נאמן מה
בעל. דלמלך ה' רבנן שמוס
עינא. וכל דמקדש אדערשא
דכחן מקדש ואפוקי רבנן
לקדושת מימי (שם). לעדות
שהאשה כשרה לה. והכי
נמי כשרה לה (שם). אלא
דעדים. דאין סהדי שאין אנו
הדקן בלא מום (ב"ב פא).
בעלי תריסין. מנגינס
המלחמים זה את זה כשהם
(בכרות כו). המתורגמן.
שהיה עומד לפני כהן מלחלח
ומשמיט להביא את הדרכה
מפי כהן מלחלח. (שם).

שיטה מקובצת

א' לעדות אשה בלבד:
ב' הוא הפה שהתיר קמ"ל:
ג' הוה ומית חמרא דאמר:
ד' מיא הכא ודאי. פ' כשריה
ה' א' כסלי צצריש של ערבה
קלופה בחדי: פ' ליה כלום
חילקנו: י' עד שיכנסו בעלי:
כ' היאך יכול החי להכחיש:
ט' ר' יושב ודורש: י' לר'
חוצפית: י"א אמר רבא חיבת
אשי נמוח: י"א ר' רבי אמר
חשוד: י' כשרה לה בלבד
ובכרות: י' מום זה בו:
טו בפניהו הית מחזקין:
טז הוא שלא שחט ליה
דא: י' גביר דסתמא הוא
אמר: י' הארץ דמי חשדנא
אנא למישרי מומא בכורה
ככהן ע"ה: י' בו חשדנא
הס"ד: פ' מומחה דאיהו שרא
חכם וכו' שראי חכם ע"פ
עדים חשדנא הס"ד: י' צ"ל
זה נתנו לי ישראל: פ' חיבת
אלא נמוח: פ' ר' רבי ורוד
דבא: י' לאו כן הלכתי:
פ' י' ברישית נמוח:
פ' ואבני שטפא דהתם:
פ' ווא"א לפרש כן: